

[Niels Frederiksen.]

Regering og Rigsdag, da bliver Forholdet ganske anderledes. Det, det her drejer sig om, er efter min Mening, om den danske Rigsdag og den højtærede Regering vil lade Landbrugskrisen gaa sin Gang og slaa de Titusinder af Landbrugere ud af Hus og Bedrift, som i Øjeblikket har gældsmæssige Vanskeligheder. Der er ikke Tvivl om, at naar Landbrugskrisen har gaaet sin Gang og raseret det danske Landbrug, vil de, der til den Tid er Indehavere af Landbrug, have den Grund under Fødderne, som er Betingelsen for, at Bedriften erhvervsmæssigt kan føres videre.

Skal man tale om Landbrugskrisens Aarsag, kan den danske Lovgivningsmagt ikke tage denne passive Stilling. Og det radikale Venstre har den Opfattelse, at Forholdene i Landbruget er saa vanskelige, og at der er tilføjet Tusinder af Landbrugere en saadan Uret af Lovgivningsmagten, at det er billigt, at Lovgivningsmagten tager disse Borgeres Forhold under Overvejelse, for at den Uret, der er sket, kan gøres god igen.

Hvis man skal søge Aarsagerne til Vanskelighederne i Landbruget, er det for mig klart, at de har deres Grund i de høje Krigspriser og Efterkrigstidens lave Valuta og det Prisniveau, som derved skabtes; Skatter, Lønninger, Udgifter paavirkes af de Priser, jeg har nævnt; alt dette bragte hele Levfoden og hele Omsætningsforholdet i Landbruget op i Højden, saa at man nødvendigvis, naar man atter skulde ned paa et reelt økonomisk Grundlag, maatte gennem en Nedgangsperiode som den, vi nu staar midt i. En Nedgangsperiode fra de unaturligt høje Konjunkturer til sunde og varige økonomiske Forhold skaber altid Vanskeligheder, og indenfor det danske Landbrug er disse Vanskeligheder gaaet ud over hvert eneste Hjem, uanset om deres Indehavere har haft deres Ejendom før Højkonjunkturerens Tid eller har faaet den under den. Jeg har tidligere sagt, at hvis det kun var de driftsmæssige Vanskeligheder, vi havde at kæmpe med i Øjeblikket, var jeg mere tryk for de enkelte Landbrugeres Vilkaar og Forhold, for efter de Aar, som dansk Landbrug prismæssigt har gennemlevet, maatte man være forberedt paa en Nedgangstid, og derfor var der ogsaa Mulighed for at overvinde dens Vanskeligheder. Derfor forekommer det mig, at den højtærede Minister ikke har Ret, naar han siger, at hvis vi i Dag havde Indtægter og Udgifter afstemt efter hinanden, var der ikke mere nogen Landbrugskrise i Danmark. Dette er efter min Op-

fattelse Udtryk for en fuldkommen fejl Vurdering af de Forhold, der for Tiden hersker i Landbruget. At vi gennem Nedgangstidens Vanskeligheder naar til at opnaa denne Balance i Omsætningen, tvivler jeg ikke om, og at det koster baade Kamp, Anstrengelse og Resignation, er givet. Men det har Landbruget været ude for før, selv om det var under mindre stærke Forhold, og det kan det danske Landbrug efter min Opfattelse staa igennem.

Men det, der er tilbage, er, at det danske Landbrug staar med en Gældsbyrde, som ikke er paavirket af de Forhold, jeg her har nævnt. Og dér vil jeg spørge den høje Rigsdag, om nogen, som kender de danske Landbrug og de Forhold, de lever under, som arbejder i det danske Landbrug, tror, at den danske Landbruger, naar den driftsmæssige Balance er opnaaet, og han sidder med Gældsbyrden tyngende over sig, kan bære den, selv om han udvikler aldrig saa megen Dygtighed og Energi i sin Bedrift. Det anser jeg for fuldkommen umuligt. Efter det radikale Venstres Opfattelse er der store Vanskeligheder at overvinde, og Rigsdagen har store Forpligtelser overfor det danske Landbrug, eftersom Rigsdagen har tilladt, at en økonomisk Tilstand som den, jeg har nævnt, har været til Stede for Landbruget gennem 10 Aar, hvorved man gav Plads for en Prisopskruning under Krigen, som fuldkommen var rykket bort fra et sundt, økonomisk Grundlag. Gennem 5 Aar har Rigsdagen tillige tilladt Nationalbanken at føre en Pengepolitik, der giver et fuldstændigt fejlagtigt Udtryk for de økonomiske Tilstande. Det forekommer mig, at man ikke kan se bort fra saadanne økonomiske Tilstande og deres Virkninger. Det er mærkbart for enhver, der vil se, at Forholdene i Landbruget har udviklet sig i en ganske bestemt Retning: først højere og højere Priser paa Ejendomme, saa flere og flere Fordringer til Livets Bekvemmeligheder, er helt anden Levfod, helt andre Fordringer til Livet og en Overgang en helt anden Produktionsmetode. Den Gældsbyrde, der i de 10 Aar er stiftet og lagt over paa dansk Landbrug, er overordentlig stor, saa vidt jeg kan bedømme den efter de foreliggende Oplysninger. Vi fik i Fjor fra Statistisk Departement en Opgørelse over Prioritetsgældens Stigning i Landdistrikterne, hvor megen Gæld der var tinglyst, og hvor megen der var slettet i de 10 Aar 1915—25, og vi fik den forfærdende Oplysning, at den tinglyste Gæld var forøget i de 10 Aar med 2 078 Mill.